

De en fort Rubrik, men hvor Spørgsmaalet er besvaret benægtende, finde De en rød. Jeg tænker, det er let at gøre sig fortrølig dermed. Nu er Spørgsmaalet: naar vi nu finde en Egn, hvor der er mange Huse med Jord til to Røer, og vel at mærke ikke mange af de mindre Huse — thi hvis der paa samme Plads var mange jordløse Huse, eller mange Huse med Jord til mindre end en Rø, saa kunde man sige, at fordi der er mange Huse med Jord til to Røer, kan der være overflødig Arbejdskraft, idet der er ogsaa mange Huse af anden Slaags. — Det første, vi altsaa finde, er Besvarelsen af Spørgsmaalet, om der her er nogen Mangel paa Arbejds-kraft, og det besvares med et ubetinget Nej, idet vi have den fuldstændig røde, firkantede Rubrik, som betyder ubetinget Nej. Hvor der er mange Huse med Jord til to Røer, der svares bestemt, at der ikke er Mangel paa Arbejdskraft. Gaa vi saa længere hen i Rubrikken, spørges der, om der i disse Egne er mange Indsiddere i Forhold til Husmændene. Hertil svares der bestemt Nej. Naar der da spørges videre: Er der da mange jordløse Huse, besvares ogsaa det Spørgsmaal med ubetinget Nej. Er der da mange Huse med lidt Jord til, altsaa vel ikke jordløse Huse, men dog ikke saadanne, at der kan holdes Kreatur? Ogsaa dette besvares ubetinget med Nej. Altsaa paa de Egne, hvor der er mange Huse med Jord til to Røer, er der saa eller ingen Indsiddere, saa eller ingen Huse uden Jord og saa eller ingen Huse med lille Jordtilliggende. Naar vi nu komme til Hovedspørgsmaalet: Er der da Mangel paa Arbejdskraft paa disse Egne, svares der ubetinget Nej. Jeg mener, at vi kunne ikke saa et mere slaende Bevis for, at der, hvor der er mange af disse Huse med Jord til to Røer, bliver der tilstrækkelig Arbejdskraft; der er der ingen Mangel paa Folk, som kunne hjælpe til i Landbruget paa de Steder, hvor der er Brug for andres Hjælp. Vil man se paa de andre Steder, bliver Spørgsmaalet meget mere indviklet og vildledende, saa selv med Huse med Jord til en Rø, er der ikke fri for at være Mangel paa Arbejdskraft. Vi skulle altsaa til Huse med Jord til to Røer for at faa den Mangel afhjulpen. Jeg mener derfor, at saafremt det statistiske Værk, som har været meget dyrt, har nogen Værdi, have vi deri et Bevis for, at det er netop disse Huse, der skulle staves, og ingen andre, saa den Anke eller den Protest, der er kommen frem mod disse Huse med Jord til to Røer, at ved dem vil Arbejdskraften paa Landet blive svækket eller forringet, er derigennem

slaaet fuldstændig til Jorden, idet det klart siges, at naar der blot er to Røer, er Arbejds manglen dermed ogsaa afhjulpen. — Altsaa, det første, jeg tog Sigte paa i Kommissionen, var at faa Lodderne saa store, at der derpaa kunde holdes to Røer. Min næste Opgave var den at virke for, at de, der skulde have en saadan Ejendom, kunde faa den paa saa billige Vilkaar, at selv den mest fattige, men hæderlige Arbejdsmand kunde komme med. For at naa dette Maal maa vi stille smaa Fordringer til de paa-gældende. Det vilde være aldeles umuligt for den, der skal sætte Bo og aldrig har haft andet end sine Hænders Fortjeneste og siden opdraget en maaft ikke saa lille Børneflokk, at skaffe nogen Kapital. Derjom vi derfor stille store Fordringer, vil Forholdet blive det, at de fattigste, men maaft dygtigste Landarbejdere blive udelukkede fra at komme i Betragtning, medens Gaardmands-sønner og de, der ved Arv og gunstige Forhold vare bleven lidt heldigere stillede, vilde komme i Betragtning. Naar vi derfor i Kommissionen naaede dertil, at vi fastslog, at alt skulde være Gje, skønt vistnok mange af os holdt paa Fæste i Behandelsen, opgav jeg kun Fæste mod, at vi stillede Forholdet saa gunstigt, at selv den fattigste Landarbejder kunde komme med. Det tredje Maal var, at Planerne kunde komme til at omfatte saa mange som muligt, saa at saa mange som muligt af de danske dygtige Landarbejdere kunde komme ind under disse Forhold og sætte Foden under eget Bord og dyrte deres egen Jord. Denne tredobbelte Opgave stillede jeg mig i Landbo-kommissionen. Jeg har ikke fuldt ud naaet min Hensigt paa alle Omraader, men jeg er glad over, at jeg er naaet saa vidt, som jeg er. Idet jeg nu altsaa har gjort disse indledende Bemærkninger, skal jeg gaa over til at se paa det, som her foreligger til Behandling, og paa de enkelte Paragraffer. Allersørst skal jeg dog udtale min Beflagelse over, at det Forslag, den ærede Minister har lagt frem for os her, ikke paa et eneste Punkt er blevet forbedret, men derimod paa mange Punkter er blevet forringet i Sammenligning med det, der blev leveret den høje Regering fra Landbo-kommissionens Flertal. Jeg ser, der er blevet skrevet i enkelte Blade, at Ministerens Forslag skal være mere tydeligt end Landbo-kommissionens, og for saa vidt det var Tilfældet, vil jeg indrømme, det var en Forbedring. Derjom ærede Medlemmer imidlertid ville se nøjere til, ville de finde, at det, der er mere klart i Ministerens Forslag end i Kommissionens, fremkommer der-ved, at det, Kommissionen nøje har udvirket